

Bilaga Unga med attityd 2019 – Arbete och arbetsmarknad

Det här är bilagan till den andra delrapport som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har tagit fram inom ramen för regeringsuppdraget att undersöka ungas attityder och värderingar (U2018/04397/UF). Delrapporten handlar om ungas attityder och värderingar till arbete och arbetsmarknad. De två andra delrapporterna i 2019 års attityd- och värderingsstudie handlar om ungas attityder och värderingar till viktiga samhällsfrågor och demokrati samt hälsa, livsåskådning, fritid och kultur.

För definitioner av de begrepp som används i tabellerna, se delrapporten. Delrapporten finns att beställa eller ladda ned från www.mucf.se

Bilaga till "Unga med attityd 2019 – Arbete och arbetsmarknad

I den här bilagan redovisas alla resultat i MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2019 i frågor som rör området arbete och arbetsmarknad. Resultatet är i den här bilagan uppdelade efter de ungas kön, åldersindelning samt siffror för grupperna unga och äldre. I bilagan återfinns siffror som inte är statistiskt signifikanta och därför inte har kommenterats eller redovisats i delrapporten.

I den här bilagan fördjupas även resonemang om studiens urvalsdragning, svarsfrekvens, kodning av variabler och principer för viktning av resultaten. I bilagan återfinns också hela enkäten som ligger till grund för attityd- och värderingsstudien 2019.

1.1 Enkätutskick och principiell hållning vid variabelkonstruktion

MUCF:s attityd- och värderingsstudie skickades ut till sammanlagt 9000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 16–74 år under hösten 2018. Eftersom undersökningen genomfördes 2018 används detta år som referens i rapporten, även om rapporten sammanställdes under 2019. Sammanlagt svarade 3724 personer på enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 41 procent. Det huvudsakliga fokuset i rapporten ligger på att undersöka ungas attityder. För att möjliggöra jämförelser inom ungdomsgruppen skickades flest enkäter ut till unga. Till gruppen unga i åldern 16–29 år skickades 6000 enkäter. Till den äldre jämförelsegruppen i åldern 30–75 år skickades 3000 enkäter.

Resultat som studerar skillnader mellan grupper diskuteras i rapportens löptext enbart om skillnaderna är statistisk signifikanta på 95 procentsnivån. I delrapportens figurer och tabeller framkommer det både statistiskt signifikanta och ej statistiskt signifikanta skillnader. För att säkerställa förändringar över tid har punkttestimat använts.

I Unga med attityd 2019 har kodningen av enkätfrågorna gjorts på samma sätt genom hela rapporten. Svaren har delats upp i respondenter som instämmer och respondenter som inte instämmer till olika påståenden. En principiell hållning i framtagandet av siffror har varit att respondenter som instämmer helt eller delvis i ett påstående, kategoriserats som att de instämmer. Det neutrala mittenalternativet har vi tolkat som att respondenterna inte har instämt i påståendet. När undantag har gjorts från denna principiella hållning framgår det i delrapporten i nära anknytning till den enkätfråga som berörs.

1.1.1 Låg svarsfrekvens och dess konsekvenser i rapporten

Attityd- och värderingsstudien 2018 har en svarsfrekvens på 41 procent. Det är den lägsta svarsfrekvensen som har uppmätts i samtliga attityd- och värderingsstudier som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor har gjort.¹ Svarsfrekvensen i enkätundersökningar sjunker generellt både i världen och i Sverige (SOM 2018:31). En konsekvens av få antal svarande är att det blir svårt att säkerställa skillnader när undergrupper jämförs med varandra i resultatredovisningen. I både 2018 och 2013 års studie har antalet personer i hela urvalet varit 9000 personer. Attityd- och värderingsstudien 2018 har dock gjort ett delvis annat urval av antalet personer i kategorin unga (16–29 år), jämfört med vad som gjordes 2013. Att ändra urvalet har gjorts för att fortsatt kunna undersöka skillnader inom gruppen unga trots att svarsfrekvensen sjunkit. Vid 2013 års studie skickades enkäten ut till 4500 personer i åldern 16–29 år (unga) och till 4500 personer i åldern 30–74 (äldre jämförelsegrupp). I 2018 års studie har enkäten istället skickats till 6000 personer i den unga gruppen och till 3000 personer i den äldre jämförelsegruppen. 2391 personer i den unga gruppen valde att svara på enkäten. Svarsfrekvensen i den unga gruppen är därmed 40 procent. 1333 personer i den äldre jämförelsegruppen svarade på enkäten. Den äldre gruppen har därmed en svarsfrekvens på 44 procent.

Förändringen i urvalet gör det fortsatt möjligt att redovisa siffror när det finns statistiska skillnader inom gruppen unga utifrån kön och uppdelat på ålderskategorierna 16–19 år, 20–24 år samt 25–29 år. En nedbrytning inom enbart den äldre jämförelsegruppen har gjorts när det funnits säkerställda skillnader mellan kvinnor och män. Det har inte skett någon uppdelning på de äldres åldrar i resultatredovisningen. Det beror på det låga antalet svarande inom varje åldersgrupp i den äldre jämförelsegruppen.

1.1.2 Viktning och dess användning i resultatredovisningen

I den här studien används ett representativt urval av svenska befolkningen i åldern 16–74 år, vars åsikter generaliseras till befolkningens attityder och värderingar i sin helhet. Ett problem i alla former av enkätundersökningar är svarsbortfall i det representativa urvalet. Bortfallet blir särskilt problematiskt om bortfallet är ojämnt fördelat mellan olika sociala grupper. Skevhet i bortfallet gör att resultaten från de statistiska skattningarna riskerar att bli missvisande och inte på korrekt sätt återspeglar hela befolkningens attityder och värderingar.

I attityd- och värderingsstudien 2018 är unga personer i åldern 16–29 år, överrepresenterade i datamaterialet, jämfört med i befolkningen i sin helhet. Det är en konsekvens av hur urvalsdragningen har gjorts i studien, se avsnitt 1.1.1. Även kvinnor och tjejer samt personer som angett att de är födda i Sverige är något överrepresenterade i studiens representativa urval jämfört med befolkningen.

För att kompensera för överrepresentationen används det i Attityd- och värderingsstudien 2018 enbart viktade skattningar för de siffror som redovisas i texter, figurer och tabeller. Vikterna tar

---

¹ 2013 års studie hade en svarsfrekvens på 56,5 % av 9000 personer i urvalet. 2007 svarade 53 procent av 7500 personer. 2002 svarade 67 % av 6500 personer och 2002 var svarsfrekvensen 57 % av 6500 personer i urvalet. Första studien som MUCF, tidigare Ungdomsstyrelsen, genomförde var 1997 och hade då en svarsfrekvens på 67 % av 6500 personer.

hänsyn till skevhet i kategorierna kön och ålder. Som underlag för viktningen har Statistiska centralbyråns statistik över totalbefolkningen i december 2018 använts. Kategorierna som använts för viktning av datamaterialet när både unga och den äldre jämförelsegruppen studeras, utgörs av:

- Kön
Tjejer
Kvinnor
Killar
Män
- Åldersgrupper
16–19 år
20–24 år
25–29 år
30–54 år
55–74 år

I de fall där siffror redovisas uppdelat på utländsk bakgrund alternativt utrikes född, används en viktvariabel som utöver kön och ålder, även beaktar skevhet bland inrikes- och utrikes födda.

När resultat redovisas inom den unga svarsgruppen används en annan viktvariabel än när den äldre jämförelsegruppen ingår i resultatredovisningen. När enbart den unga gruppen i åldern 16–29 år undersöks, används en viktvariabel som beaktar bortfall i den unga gruppen jämfört med hur den unga gruppen ser ut i befolkningen. Kategorierna som använts för viktning av datamaterialet när unga i åldern 16–29 år studeras, utgörs av:

- Kön
Tjejer
Killar
- Åldersgrupper
16–19 år
20–24 år
25–29 år

I de fall där siffror redovisas uppdelat på utländsk bakgrund alternativt utrikes född, används en viktvariabel som utöver kön och ålder, även beaktar skevhet bland inrikes- och utrikes födda inom den unga gruppen.

1.1.3 Principiella förhållningssätt vid indexkonstruktion

I kapitel sex i delrapporten studeras ungas generella psykiska ohälsa. Ungas symptom på psykisk ohälsa har undersökts sedan år 2002. Eftersom frågorna inte har förändrats över tid, är det i årets studie möjligt att skapa ett motsvarande index över ungas symptom på psykisk ohälsa i årets studie, men även från tidigare studier. Ett additivt index har skapats i den figuren utifrån sex enkätfrågor. De sex enkätfrågor som ingår i indexet är:

- Huvudvärk
- Ont i magen
- Svårt att somna
- Känt mig stressad
- Trött under dagarna
- Sovit dåligt på natten

Vid indexkonstruktion har alla variabler vänts och normerats åt samma håll. Cronbachs alpha har använts som mått för att testa en frågas reliabilitet. Enbart enkätfrågor som uppvisat minst 0,700 i detta mått, har inkluderats i indexkonstruktionen.

1.2 Tabellredovisning av frågor i delrapporten "Arbete och arbetsmarknad"

	<i>Äldre (30–74 år)</i>	<i>Unga (16–29 år)</i>	<i>Tjejer (16–29 år)</i>	<i>Killar (16–29 år)</i>
Kapitel 2. Matchning på arbetsmarknaden				
Studerar vidare för att få större möjligheter till ett bättre jobb	Fråga ställdes ej till åldersgruppen	68	66	74
Studerar vidare för att få det jobb som jag verkligen vill ha	Fråga ställdes ej till åldersgruppen	65	68	60
Studerar vidare för att utvecklas som person	Fråga ställdes ej till åldersgruppen	49	48	53
Studerar vidare för att slippa vara arbetslös	Fråga ställdes ej till åldersgruppen	16	14	19
Studerar vidare för att ha roligt under studietiden	Fråga ställdes ej till åldersgruppen	13	10	18
Studerar vidare för att flytta till en annan stad	Fråga ställdes ej till åldersgruppen	7	9	5
Studerar vidare för att familj/släkt vill det	Fråga ställdes ej till åldersgruppen	5	6*	.*
Studerar vidare av annan anledning	Fråga ställdes ej till åldersgruppen	7	.*	.*
Mitt nuvarande arbete motsvarar min utbildning	74	53	52*	54*
Mitt nuvarande arbete är mer kvalificerat än min utbildning	8*	7*	7*	7*
Mitt nuvarande arbete är mindre kvalificerad än min utbildning	10	19	19*	19*
Jag har egentligen en annan utbildning än det jag arbetar med	9	21	21*	20*
Jag är nöjd med mitt arbete	78	67	64	71
Kapitel 3. Ungas inträde på arbetsmarknaden				
Det är okej att unga får lägre lön än vuxna om det ger fler jobb	51	34	29	40

Unga som är arbetslösa borde på kort varsel kunna ta ett tillfälligt arbete	90	78	77*	79*
Bidrag skämmer bort unga så att de inte vill arbeta	42	34	30	40
Arbetslösa ska ha rätt att säga nej till jobb som de inte vill ha	29	42	44*	41*
Unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb	57*	58*	55	63
Unga som är arbetslösa måste söka jobb eller utbilda sig	90	78	77*	79*
Äldre bör gå i pension tidigare så att unga kan få jobb	40	24	24*	23*
Kapitel 4. Anställningstrygghet och vad som är viktigt rörande anställningen				
Det är viktigt att jag vet när jag ska jobba nästa gång	85	88	91	85
Det är viktigt med fast anställning	82	77	78*	76*
Det är viktigt att jag snabbt kan byta arbete om något bättre skulle dyka upp	30	36	35	37
Det är viktigt att arbetet går att kombinera med fritid	80	77	80	75
Det är viktigt att arbetet går att kombinera med familjeliv	84	71	76	65
Det är viktigt att arbetet är i staden där jag bor	67	63	67	59
Det är viktigt att arbetet är självständigt	75	50	52*	49*
Det är viktigt med fria arbetstider	53	35	37*	34*
Kapitel 5. Vad unga vill ha ut av sitt arbete				
Det är viktigt med trevliga arbetskamrater och bra chef/ledning	91	94	96	91
Det är viktigt med bra arbetsmiljö och arbetsvillkor	91	93	96*	90*
Det är viktigt att jag kan göra karriär (ex bli chef)	31	49	45	54
Det är viktigt att jag kan utvecklas i arbetet	84*	86*	88	84
Det är viktigt att det är intressanta och meningsfulla arbetsuppgifter	91	83	86	81

Det är viktigt att jag bidrar med något som är viktigt för andra	79	74	79	68
Kapitel 6. Anställningsform, oro och psykisk ohälsa				
Jag oroar mig för min egen eller min familjs ekonomi	53	60	65	53
Jag oroar mig för att bli arbetslös	24	35	39	30
Jag oroar mig för att bli bostadslös	10	24	26	22
Jag har haft svårt att betala utgifter för mat, hyra eller räkningar under de senaste 12 månaderna	11	25	28	22
Enkätfrågor som berör arbete och arbetsmarknad, men ej redovisas i delrapporten				
Jag är nöjd med min utbildning	74	67	69*	65*
Jag kan påverka min utbildning/skola	44*	43*	44*	42*
Det är viktigt att mitt arbete motsvarar min utbildning	58	51	48*	52*
Jag har haft besvär med huvudvärk det senaste halvåret	11	17	24	9
Jag har haft besvär med ont i magen det senaste halvåret	7	15	20	8
Jag har haft besvär med att svårt att somna det senaste halvåret	19	27	30	25
Jag har haft besvär med att somna det senaste halvåret	29	47	60	36
Jag har haft besvär med att vara trött under dagarna under det senaste halvåret	36	60	70	48
Jag har haft besvär med att ha sovit dåligt under natten det senaste halvåret	30*	31*	34	28
Antal svarande (ej viktat)	1350	2374	1339	902

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2018

Kommentar: * betyder att siffrorna inte är statistiskt skilda från varandra och att det därför inte föreligger någon skillnad mellan de två grupperna.

	16–19 år		20–24 år		25–29 år	16–19 år		25–29 år
Kapitel 2. Matchning på arbetsmarknaden								
Studerar vidare för att få större möjligheter till ett bättre jobb	71	=	67	=	65	71	=	65
Studerar vidare för att få det jobb som jag verkligen vill ha	62	<	70	>	59	62	=	59
Studerar vidare för att utvecklas som person	41	<	52	=	55	41	<	55
Studerar vidare för att slippa vara arbetslös	17	=	17	>	11	17	>	11
Studerar vidare för att ha roligt under studietiden	14	=	15	>	-	14	>	-
Studerar vidare för att flytta till en annan stad	9	=	8	=	-	9	>	-
Studerar vidare för att familj/släkt vill det	-	<	7	>	-	-	=	-
Studerar vidare av annan anledning	-	=	-	=	-	-	=	-
Mitt nuvarande arbete motsvarar min utbildning	41	=	46	<	62	41	<	62
Mitt nuvarande arbete är mer kvalificerat än min utbildning	-	<	7	=	8	-	<	8
Mitt nuvarande arbete är mindre kvalificerad än min utbildning	29	>	18	=	18	29	>	18
Jag har egentligen en annan utbildning än det jag arbetar med	26	=	30	>	13	26	>	13
Jag är nöjd med mitt arbete	59	>	66	=	71	59	>	71
Kapitel 3. Ungas inträde på arbetsmarknaden								
Det är okej att unga får lägre lön än vuxna om det ger fler jobb	32	=	33	=	35	32	=	35
Unga som är arbetslösa borde på kort varsel kunna ta ett tillfälligt arbete	75	=	79	=	79	75	=	79
Bidrag skämmer bort unga så att de inte vill arbeta	27	<	37	=	36	27	<	36
Arbetslösa ska ha rätt att säga nej till jobb som de inte vill ha	47	=	43	=	39	47	>	39
Unga borde anstränga sig mer för att få ett jobb	57	=	61	=	57	57	=	57

Unga som är arbetslösa måste söka jobb eller utbilda sig	65	=	65	=	66	65	=	66
Äldre bör gå i pension tidigare så att unga kan få jobb	24	=	23	=	23	24	=	23
Kapitel 4. Anställningstrygghet och vad som är viktigt rörande anställningen								
Det är viktigt att jag vet när jag ska jobba nästa gång	86	<	89	=	88	86	=	88
Det är viktigt med fast anställning	65	<	78	<	83	65	<	83
Det är viktigt att jag snabbt kan byta arbete om något bättre skulle dyka upp	44	>	36	>	31	44	>	31
Det är viktigt att arbetet går att kombinera med fritid	74	<	79	=	78	74	=	78
Det är viktigt att arbetet går att kombinera med familjeliv	63	<	70	<	77	63	<	77
Det är viktigt att arbetet är i staden där jag bor	55	<	64	=	68	55	<	68
Det är viktigt att arbetet är självständigt	38	<	49	<	59	38	<	59
Det är viktigt med fria arbetstider	25	<	33	<	43	25	<	43
Kapitel 5. Vad unga vill ha ut av sitt arbete								
Det är viktigt med trevliga arbetskamrater och bra chef/ledning	90	<	95	=	95	90	<	95
Det är viktigt med bra arbetsmiljö och arbetsvillkor	91	=	93	=	94	91	<	94
Det är viktigt att jag kan göra karriär (ex bli chef)	51	=	53	>	44	51	>	44
Det är viktigt att jag kan utvecklas i arbetet	79	<	87	=	89	79	<	89
Det är viktigt att det är intressanta och meningsfulla arbetsuppgifter	75	<	83	<	89	75	<	89
Det är viktigt att jag bidrar med något som är viktigt för andra	65	<	77	=	76	65	<	76
Kapitel 6. Anställningsform, oro och psykisk ohälsa								
Jag oroar mig för min egen eller min familjs ekonomi	44	<	64	=	65	44	<	65
Jag oroar mig för att bli arbetslös	28	<	40	>	34	28	<	34

Jag oroar mig för att bli bostadslös	19	<	30	>	22	19	=	22
Jag har haft svårt att betala utgifter för mat, hyra eller räkningar under de senaste 12 månaderna	15	<	30	=	27	15	<	30
Enkätfrågor som berör arbete och arbetsmarknad, men ej redovisas i delrapporten								
Jag är nöjd med min utbildning	74	>	62	=	67	74	>	67
Jag kan påverka min utbildning/skola	48	=	44	=	39	48	>	39
Det är viktigt att mitt arbete motsvarar min utbildning	46	<	53	=	51	46	<	51
Jag har haft besvär med huvudvärk det senaste halvåret	18	=	19	=	15	18	=	15
Jag har haft besvär med ont i magen det senaste halvåret	17	>	15	=	13	17	>	13
Jag har haft besvär med att svårt att somna det senaste halvåret	35	>	27	=	23	35	>	23
Jag har haft besvär med att känna mig stressad under det senaste halvåret	54	>	47	=	46	54	>	46
Jag har haft besvär med att vara trött under dagarna under det senaste halvåret	67	>	61	>	55	67	>	55
Jag har haft besvär med att ha sovit dåligt under natten det senaste halvåret	36	>	28	=	31	36	>	31
Antal svarande (ej viktat)	683		779		912	683		912

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2018

Kommentar: Mellan varje åldersgrupp finns ett tecken som visar huruvida skillnaden mellan de två åldersgrupperna på var sida om tecknet är statistiskt signifikant. Ett likamedstecken (=) innebär att det inte finns någon statistiskt signifikant skillnad mellan de båda ålderskategorierna. Ett "mindre än-tecken" (<) innebär att den yngre av de båda åldersgrupperna har en signifikant lägre andel än den äldre åldersgruppen. Ett "större än-tecken" (>) innebär att den yngre av de båda åldersgrupperna har en signifikant högre andel än den äldre åldersgruppen. Längst till höger i tabellen jämförs den yngsta åldersgruppen med den äldsta. Samma tecken används där för att visa om skillnaderna mellan grupperna är statistiskt signifikanta eller inte. – innebär att antalet svarande i gruppen är för litet för att beräknas.